SAYI: 1758 | PAZARTESİ 2 ŞUBAT 1942 | SENE 5
TELEFON: Baş M. 20827 İDARE 23300 | TELGRAF: İstanbul Son Telgraf
Sahip ve Başmuharriri: ETEM İZZET BENİCE

SON TELGRAF

EN SON TELGRAFLARI VE HABERLERİ VEREN AKŞAM GAZETESİ

Tesis Tarihi 1936 | ADRES: Cağaloğlu Nurosmaniye Cad. No. 54 | SAYISI 5 KURUŞ | Pst. Kutusu No. | ABONE: Senelik: 1400 6 Aylık: 750 3 Aylık: 400
Gazeteye gönderilen evrak iade edilmez.

Başvekilin Nutkunu Dinlerken..

Sayın Başvekilin dün geceki hitabesi Türk milletine hakikî vaziyeti en açık şekilde izah ediyor ve gene bütün Türk çocuklarını n bugün ve yarın takip etmeleri gereken tutumu en halis ve sahih bir direktif halinde anlatıyor.

Yazan: **ETEM İZZET BENİCE**

Sayın Başvekil Doktor Refik Saydam dün gece radyoda Türk vatanının çocukları ile açık, halis ve hakiki bir konuşma yaptı. Açıklık, halisiyet ve hakikilik.. kelimelerini belki de burada kullanmış olmamız bir üslûp ve yazış zaruretidir. Çünkü, Türk Cumhuriyetinin, halk hükûmetinin tek vasfı samimîlik, açıklık, hakikilik gibi bugün başımızda bulunan ve Türk milletine talih ve tarihinin en mutlu bir nimeti olan Şef İnönü, Doktor Refik Saydam ve hükûmetinin en bariz vasfı da daima açıklık, samimîlik, hakikiliktir. Ne dün, ne bugün neş'emiz kadar ıztırabımız, sevincimiz kadar acımız hükûmetçe aslâ memleket halkından saklanmamış, Şef, Meclis, Hükûmet, millet daima olgun bir açıklık ve berraklık içinde her vakit biribirine tam denk ve uygun bir tavır ve harekette kalmıştır.

Doktor Refik Saydam işte bu samimîlik ve hakikilik içinde milletine hitap ederken içinde bulunduğumuz siyasî, malî, iktısadî ve ziraî durumu bütün çıplaklığı ile izah ediyor, yine memleket çocuklarının bugün ve yarın takip etmeleri gereken tutumu en halis ve sahih bir direktif halinde anlatıyordu. Harbin buhran ve tazyikinden derece derece milletlerin müteessir oluşunu belirten sayın Hükûmet Reisi Türkiyenin de harp dışı vaziyetinde kalmış olmasına rağmen dünya buhranından kendi hissesine düşen ölçüde hisselenmiş bulunduğunu tebarüz ettirirken herşeyin başında siyasî durumumuzu şöyle tarif etmiştir:

— Haricî siyasetimiz millî şuurun ve millî idrakin eseridir. Ne dedikse, ne karar verdikse yine oradayız. Değişmiş hiçbir şey yoktur.

Değişmez ana davamız millî korunmadır. Bizim millî korunma davamız bir yandan her çeşit tehlikeye karşı aziz yurdumuzu, istiklâlimizi koruma; öbür yandan da dünya buhranının getireceği sıkıntıları karşılamak, millî bünyemizi sapasağlam ayakta tutmaktır.

Başvekilin nutkundan hulâsa ettiğimiz bu tarif ve izah her vatandaşa devletin umumî ve siyasî durumunu bir kere daha bütün vuzuhu ile ifade etmiş bulunmaktadır. Bundan sonra nutkun esasına hâkim olan ve tebarüz ettirilmek istenen malî, iktısadî, ziraî, sosyal hatları kendi anlayışımıza göre şu şekillerde tasnif edebiliriz:

a — İçinde bulunduğumuz vaziyet,

b — Bulunabileceğimiz vaziyetler,

c — Vatandaşlardan istenilenler,

d — Tedbirler..

Sıra ile bu tasnifi tahlil ve izah edebiliriz:

1 — Her vatandaş dünya harbinin sürüp gittikçe sirayet ve ihtilâtlarının artmakta, sıkıntılarının çoğalmakta bulunduğunu takdir ve idrak etmelidir.

2 — Her vatandaş, büyük yangının hudutlarımızı çepçevre sarmış bulunduğunu gözönünden bir an bile uzaklaştırmamalıdır.

3 — Dünya buhranının yarattığı sıkıntıların bize de geldiğini, daha ziyade de gelebileceğini bilmeliyiz..

4 — Dışarıdan gelecek maddelere bel bağlamamalı, münakale yokluğunu veya zorluğunu takdir etmeliyiz..

İçinde bulunduğumuz ve bulunabileceğimiz vaziyetleri belirten bu hatları sıraladıktan sonra vatandaşlardan istenilenler ve tedbirler sırasına topyekûn geçebiliriz:

1 — Her vatandaş dünyanın iktısadî muvazenesinin bozulduğunu, yolların kapandığını, ithalâtın çetinleştiğini, hudutlarımızın dünya yangını ile çevrelenmiş bulunduğunu bilerek buna göre iktıza eden anlayış ve idraki göstermelidir. (Devamı 3 üncü Sahifede)

NORVEÇTE Neler oluyor

Rusyaya harp mi ilân edilecek?

Stokholm 2 (A.A.) — Quislingin Norveç Başvekilliğine tayini hakkında bir makale yazan National Zeitung şunları tebarüz ettirmektedir:

«Norveç pek yakın bir atide doğu harbinde mühim bir rol oynayacaktır.»

(Devamı 3 üncü Sahifede)

Başvekilin Millete Mühim Hitabesi

BU CİHAN YANGININDAN ELBİRLİĞİMİZLE, ŞEREFİMİZLE VE KUDRETLİ OLARAK ÇIKACAĞIZ

Yurtta Bütün Millete Yetecek Kadar Erzak Vardır; Daima da Olacaktır

Ziraatimize güveniyoruz. İstihsali arttırmak için köylüye prim verilecek

Başvekilimiz Doktor Refik Saydam dün akşam saat 20,15 de Ankara radyosunda fevkalâde mühim bir konuşma yapmıştır. Başvekilimizin her tarafta derin bir alâka ve ehemmiyetle karşılanan bu büyük nutku radyomuzun bütün emisyonlarında verilmiş ve sabah gazetlerinde de naklolunmuştur. Bu münasebetle bu mühim nutkun özünü ve bazı kısımlarını metninden kısaltarak alıyoruz:

(Devamı 3 üncü Sahifede)

Dün akşam Ankara radyosunda millete mühim bir hitabede bulunan Başvekilimizin şehrimizde alınmış resimlerinden

Millî Korunma Kanunundaki Yeni Tadilât

Bu Sabahtan itibaren Mer'iyete Girdi

Ticaret, san'at erbabının ticaret maksadile yapacakları stoklar da menedilebilecek

Kanundaki yeni hükümlerin esasını neşrediyoruz

Hükûmet sanayi müesseselerine el koyarak işletebilecek - İhtikâr davaları için hususî mahkemeler kurulabilecek - Etiket koymıyan satıcılar 600 lira ceza verecek

İhtikâr fiilinden her hangi birini işliyenler 3 yıldan 10 yıla kadar hapsedilecekler. Stok yapanlar 2500 lira para cezasile, tekerrüründe 3 yıl hapisle tecziye olunacaklar

Ankara, 2 (Telefonla) — Millî Korunma Kanunundaki son tâdilât bu sabahki resmî gazeteler ile neşrolunmuş ve yürürlüğe girmiştir.

Bu tâdilâta göre hükûmet san'at ticaret erbabının ticaret maksadiyle yapacakları stoklar menettikten başka tacir olmıyanların da herhangi bir maddeyi stok yapmalarını menedebilecektir. Ayrıca ticaret maksadı olmaksızın şahsî ihtiyaç fevkindeki biriktirmeler de yasaktır.

Kanunun 29 uncu maddesine, ithal ve ihraç maddeleriyle dahilde istihsal ve istihlâk olunan maddelere prim vermek ve bu maddeleri prime tâbi tutmak salâhiyetinin hükûmete verilmesine dair yeni bir hüküm konulmuştur.

Diğer taraftan, halk ve millî müdafaa ihtiyaçlarını temine matuf bilûmum ticarî ve sınaî muameleleri ifa etmek ve hükûmet tarafından bu kanundaki salâhiyetler dairesinde verilecek diğer işleri görmek üzere İcra Vekilleri Hey'eti kararile hükmî şahsiyeti haiz müesseseler ihdas olunabilecektir.

Hükûmet un fabrikalarına, değirmenlere ve diğer sanayi ve maadin müesseselerine el koyarak işletebilecektir. Bu takdirde mal sahiplerine münasip tazminat verilecektir.

Kanun ihtikâr mevzuunda da mühim hükümleri ihtiva etmektedir. Bu (Devamı 3 üncü Sahifede)

Kalorifer Meselesi

Bu gün Şehir Meclisinde halledilecek

Şehir Meclisinin şubat devresi toplantıları bugün saat 15 de başlıyacaktır. Bugünkü müzakerelerde kalöriferli binaların ısınması için Belediye zabıtası talimatnamesine eklenecek bir madde bulunmaktadır. Bu madde, Sühunet sıfır üstü 10 dereceye düşünce kalöriferlerin 20 derece hararet neşredecek şekilde yakılmaları hakkındadır.

MAAŞ Tevziatı

Bu sabah zamlar da verilmiye başlandı

Bu sabahtan itibaren memurların Şubat maaşlarının tevzi olunmasına Defterdarlıkça başlanılmıştır. Defterdar Muavini B. Vâhit yeni zamların da birlikte verilmekte olduğunu söylemiştir.

SOVYET TEBLİĞİ

Kalinin bölgesinde 10 şehir geri alındı

Almanlar 1000 den fazla telefat verdiler

Moskova, 2 (A.A.) — Matbuatın haber verdiğine göre, son 24 saat içinde, Kalinin bölgesinde Almanlarla meskûn 10 şehir kurtarılmıştır. Almanlar 1000 den fazla telefat vermişlerdir.

Moskova, 2 (A.A.) — Gece neşredilen Sovyet tebliği:

1 Şubat günü kıt'alarımız düşmanın mukavemet merkezlerini tahrip ederek ilerlemiye devam etmişlerdir.

31 Sonkânunda 7 Alman tayyaresi düşürülmüştür. İki Sovyet tayyaresi kayıptır.

Şark cephesinde mütemadi bir hareketten sonra bir istirahat devresinde otomobillerinde uyuyan Sovyet askerleri

AMERİKAN donanmasının muvaffakıyeti

Japon mandası altındaki adalara hücum edildi

Asker dolu deniz vasıtaları batırıldı; tayyare meydanları bombalandı

Vaşington, 2 (A.A.) — Amerikan harp gemileri ile tayyareleri, Japon mandası altında bulunan Marechal adalarından Makin ve Cilbert adalarına taarruz etmişlerdir. Japonlara ait müteaddit nakliye gemileri, efrat ve harp malzemesi dolu sandallarla diğer deniz nakil vasıtları batırılmış veya hasara uğratılmıştır. Makin, Japonlar tarafından 7 Sonkânunda işgal edilmişti.

(Devamı 3 üncü Sahifede)

UZAK ŞARKTA

Singapura şiddetli hava akınları yapılıyor

İngiliz topçuları Johoru döğüyorlar

Singapur, 2 (A.A.) — 1 Şubat tarihli tebliğ:

Topçularımız bütün gece Cenubî Johor'da nakliyata karşı yıpratıcı bir ateş açmışlardır, son 24 saat içinde düşman tayyareleri fasılasız bir faaliyet göstermişlerdir. Mütemadî hava taarruzu yapılmıştır. Şimdiye kadar kaydedilen hasarlar ve kayıplar ehemmiyetsizdir.

Cumartesi günü Singapur adasına karşı yapılan düşman hava akınları esnasında üç düşman avcısı tahrip edilmiştir.

FİLİPİNLER'de Amerikan mukavemeti artıyor

Londra, 2 (A.A.) — Filipinlerde, Amerika mukavemeti gittikçe artmaktadır. Japonlar, Cone.

(Devamı 3 üncü Sahifede)

Refah hâdisesi tahkikatı

Birleşik Encümen mazbatasını verdi. Bugün Mecliste konuşulacak

Recep Peker müstesna olmak üzere Encümen âzaları; iki eski Vekil hakkında tahkikat açılmasını istediler

Ankara, 2 (Telefonla) — Refah hâdisesini tedkike memur birleşik

(Devamı 3 üncü Sahifede)

BİR ÇIĞ FELÂKETİ!

Çankırı'da yedi ev yıkıldı 10 kişi öldü

Çankırı, 2 (Hususî) — Vilâyetimiz mıntakasında yağan kar iki metreyi geçmiştir. Çankırıya tâbi olan ve dağ yamacında bulunan Çürükviran köyüne büyük bir çığ yuvarlanmıştır. Bunun neticesi olarak köyde 7 ev yıkılmış, on kişi ölmüş ve birçok kişi de yaralanmıştır. Çankırı Valiliğinden bu köye bir imdat hey'eti gönderilmiştir.

HARP VAZİYETİ

Şark cephesinde Almanlar cepheye büyük kuvvetler getirerek muharebeye sokuyorlar

Ruslar dağınık taarruzlarile hem Alman ordusunu yıpratmıya ve hem de şimal ve cenup kesimlerinde daha büyük kuvvetlerle ilerliyerek çıkacak fırsatlardan istifade etmiye çalışıyorlar

YAZAN: **İ. S.** ESKİ BÜKREŞ ATAŞEMİLİTERİ

Şark cephesinde Ruslar şimal ve cenup bölgelerinde taarruzlarına devam ediyorlar. Şimal bölgesinde taarruz istikameti Klon. Cenup istikametinde de Dinyepetrovesk olsa gerektir. Bu iki istikamette elde edilecek muvaffakiyet Ruslara mühim neticeler vadeder, bu takdirde Alman merkez bölgesi ve Harkof çevreleri tehlikeye girer ve Alman cephesinin çözülmesini mucip olabilir.

Alman Başkomutanlığı bu müstakbel tehlikeler önlemek maksadile cepheye büyük Alman ihtiyatları celbederek mukabil taarruza geçmek zorunda kalmıştır.

(Devamı 3 üncü Sahifede)

HARKOF TAKİ Alman kumandanı öldürüldü

Rus çetecileri karargâhı dinamitle uçurdular

Londra 2 (Radyo saat 7,15 de) — Sovyet tebliğine ek hususi teb.

(Devamı 3 üncü Sahifede)

GÜNÜN İÇİNDEN

NEYE HAMLETMELİ?

Nizamettin Nazif

Çörçil ve Hitlerin son nutukları, bu korkunç kıştan sonra dünyanın, nasıl bir ilkbahara yaklaştığını kafalara bir dana dankettirdi. Her iki nutuk, «ölmek var dönmek yok» ile hulâsa edilebilir.

Donduran steplerle Amerikan statistikleri Almanyayı azminden döndüremediği gibi, Rommel'in son cevabı ve japonların Singapura on yedi kilometre yaklaşmış bulunmaları da İngiltereyi azminden döndüremiyor.

Demek ki Avrupa, hâlâ, istikbalinin anahtarını, şiddeti gittikçe arttırlacak bir cihan yangınının eriteceği çelikle dövmek kararında ısrar ediyor.

Çörçil'in nutku bir başka bakımdan da şöyle hulâsa edilebilir:

— Ne olacak, nasıl olacak, ne zaman olacak... Bilmiyorum. Fakat mutlaka umduğumuz neticeye varacağız. Bununla beraber bugünden hiç bir şey vâdedemem.

Bu sözler, İngiliz Parlâmentosunda Başvekilin gittikçe ağır basmıya başladığına delâlet eder. Zira demokrasilerde bir devlet adamına düşen şey, her hâdiseyi olduğu gibi ortaya atmak ve münakaşalar sonunda düşüncelerinin üstünlüğünü ve isabetini isbat edip umumî itimada dayanmaktır.

Alman Devlet Reisi ise bu sefer-ki nutku ile yeni bir hüviyet ifade etmektedir. Dune kadar «ne isterse yapar, kendisinden bir şey sorulmaz» suretinde ifade edilen Hitlerin şahsiyetini bu nutukta pek bulamadık. Bunun yerinde âdeta bir eski Çörçil ile karşılaştık. Zira bütün Garbî Avrupayı, bütün Orta Avrupayı ve Balkanların yüzde seksenine hükmeden ve Rusyaya, bin kilometre uzunluğunda bir mızrak gibi saplanmış olan Hitler, hareketlerine istikamet veren sebepleri, mukadder bütün suallere, «nasıl?» lara, «niçin?» lere, «ne zaman?» lara teker teker cevap vererek izah etti ve Almanyadan bahsetmedi, Avrupayı öne sürdü.

Bu kısa mukayeseden çıkarmak istediğimiz kısa netice şudur:

«Efkârı umumiye ile temasta olduğu gibi dış münasebetlerin devamında da en ufak müsamahaya imkân vermemek şiarı ile kurulan Nazi Almanya, «müsamaha» yı tekrar vatandaşlığa kabul etmek temayülünü gösteriyor.»

«Müsamaha» ve «istişare» nın vatanı olarak tanınmış olan İngiltere ise gittikçe sarplaşan ve graniteleşen bir şrade memleketi olmıya doğru dümen tutuyor.

Acaba bu değişiklikleri neye hamletmeli?

HALK FİLOZOFU

EN BÜYÜK ALICI

REŞAT FEYZİ

Hayat pahalılığı karşısında fertler kadar, devlet de müşkül vaziyetlerle mücadele ediyor. Unutmamak lâzımdır ki, en büyük ve toptan alıcı devlettir. Bir evin ihtiyaçlarını milyonlarca defa büyültünüz. Devlet, böyle bir topyekûn alışveriş yapan kuvvettir.

Devletin alışveriş ettiği insanlara bazı yerlerde müteahhit diyorlar. Müteahhit, taahhüt altına giren adamdır. Devlete muhtelif maddeler satan müteahhit de, belki, bugünün oynak fiatları karşısında müşkül vaziyettedir. Fakat, şurası var ki, devlet âmme hizmetleri ve âmme menfaatleri için alışveriş yapmıya mecburdur.

Yeni bir kararla, müteahhitler, ihale tarihinden sonra, husule gelecek fiat farklarını devletten istemiyeceklerdir.

Bu karar zannedildiğinden daha mühimdir. Aksi halde, mütemadiyen oynıyan fiatlar karşısında, devletin alacağını, vereğini kat'i olarak kestirebilmesi hemen hemen imkânsız bir hale gelir. Ekseriya, müteahhitle devlet, uzun bir zaman için birbirine bağlanmış bulunuyor. Bu uzun zaman içinde, fiatların nasıl bir dalgalanma göstereceği elbette kestirilemez.

İhalelerin, buna göre, bu fiat dalgalanmaları gözönünde tutularak yapılacağı şüphesizdir. Bu vaziyette, müteahhitlerin de zararı olmıyacaktır. Buna mukabil, devlet, kat'i rakam ve hesaplara dayanarak, işini ona göre tutacak, masraf ve tahsisat mevzularında müşkülâtla karşılaşmıyacaktır.

Öyle bir devirde bulunuyoruz ki, herkes, âzamî hüsnüniyetini göstermiye ve lâzım olursa, icabı kadar fedakârlıklara katlanmıya mecburdur.

GÜNÜN TENKİDİ

Bir baca hikâyesi

Bu sene, kış, yurdun her tarafında azgın bir halde devam etti. Bu hal, İstanbulda dahi, kendini gösterdi. Hepimizi gafil avladı. Birçok Anadolu ve Trakya ve kasabaları ise günlerce karla örtülü kaldı. Yollar kapandı. Kimse evinden çıkamadı.

Geçen gün, uzak bir Anadolu kaza merkezinden bir dostumuz İstanbula gelmişti. Lâf arasında, kardan, kıştan da bahsettik. O, bize şöyle dedi:

— Kış çok şiddetli oldu. Uzun seneler var ki, böyle soğuk, böyle kar görmedik. Fakat, harbi umuminin son yılında olduğu gibi değildi.

Merak ettik. O zaman, kışın nasıl hüküm sürdüğünü sorduk. Bize, Baca hikâyesini anlattı. Baca hikâyesi şudur:

— Günlerce kar yağdı. Hem de fırtınalı, tipili.. Bütün kasabayı beyaz bir örtü bürüdü. Esnaf dükkânlarını açamadı. Kimse, evinden dışarı çıkamadı. On gün geçti. Hâlâ, kasabada hayat avdet etmedi. Müthiş de bir soğuk vardı. Geceleri, hararet derecesi, sıfırın altında otuz beşe kadar düşüyordu.

On gün sonra, evlerde yiyecek, içecek maddeleri tükenmiş, ekmek kalmamıştı. Hem soğuk, hem açlık.. Kasaba belediyesi nihayet harekete geçti. Bir fırının yolu temizlendi. Un tedarik edildi, ekmek yapıldı. Bu sefer, bu ekmekleri halka tevzi etmek mümkün olmuyordu. Çünkü, kimse sokağa çıkamıyordu. Evlerin kapıları, karla örtülmüştü. Sokaklarda adam boyunu aşan kar vardı. Tipi, bazı alçak ve tek katlı evleri tamamen kapamıştı.

Bunun üzerine damlardaki ocak bacalarından istifade edilmesi düşünüldü. Güçhal ile, kasabanın güçlü kuvvetli, soğuğa mukavim adamları, belediyede toplandılar. Her mahalleye beş on adam ayrıldı, bunlar, sırtlarına aldıkları ekmek çuvalları ile, evin damlarına çıktılar ve her eve, bacadan birer, ikişer, ailenin kalabalığına göre, ekmek attılar.

Bu tedbir, kasaba halkını açlıktan kurtardı. Ve buna meşhur Baca hikâyesi denildi. Dört beş gün sonra bir lodos imdada yetişti. Karlar eridi, kasabada normal hayat başladı.

Bu sene bizim olduğumuz mıntakada, böyle bacadan ekmek atmak ihtiyacı başgöstermediği için, kış o derece şiddetlidir, diyemiyeceğim. Amma, memleketin diğer mıntakalarında böyle müthiş kış hüküm sürdüğü yerler var mıdır, bilmiyorum.»

R. SABİT

MAHKEMELERDE

Yazan: HÜSEYİN BEHÇET

"Sıhhatini istersen. Ayağını sıcak tut, başını serin...!"

Pek acaip bir kıyafetli vardı.. hani, hakikaten görülecek şeydi. İnsan, ancak kutup seyyahlarını o kıyafette tahayyül edebilirdi. Ayaklarında uzun konçlu çizmeler, sırtında kürklü bir palto, başında yünden bir kar başlığı, gözünde kar gözlüğü, ellerinde kalın yün eldivenler vardı. Adliye koridorunda, herkes, ona, hayretle, taaccüple bakıyordu. Analarının yanında duran iki çocuk onu görünce korkmuş, analarının dizleri dibine sokulmuş, büzülmüşlerdi.

O, vakur, etrafına yüksekten nazarlarla bakarak yürüyor, kutupları keşf ve fethetmiş bir seyyah gurur ve azametile, bazı mahkemelerin kapıları önünde durup içeriye şöyle bir göz atıyor, tekrar yürüyordu. Pek de iriyarı idi. Hani hemen beni bile korkutacak bir heybet ve azameti vardı. Biraz daha yürüdü.. boş bir kanapeye oturdu.. gözünden gözlüğü çıkardı. Bu aralık, birisi yanına sokuldu;

— Umacıya dönmüşsün yahu Reşit, dedi. Bu ne kıyafet? Sen zaten hep böyle acaip kıyafetlere girersin, Ne bu halin?

— Soğuk birader.. hava soğuk. Ben de hastayım. Hastalıktan bir türlü kurtulamadım. Başka çare bulamadım. Paltonun içine kürük kaplattım. Bir kar başlığı, bir kar gözlüğü aldım. Harbi Umumide ihtiyat zabitliğinden kalma çizmeler vardı. Onların altlarını değiştirtip ayağıma geçirdim. İşte bu kıyafeti aldım.

— İstanbulda bu kıyafette gezilir mi yahu? Hem bu soğuk mu ki? Ya bizim gibi Erzurumda olsan ne yapacaksın? Ben Erzurumdan geleli üç gün oldu. Gelmeden birkaç gün evvel bir soğuklar yaptı. Tahtessıfır otuz beşe düştü sühunet...

— Burada da soğuklar bu sene dehşet. Duymadın mı, Fatin efendi ne demiş? Yirmi beş senedir İstanbulda böyle soğuk olmamış. Onun için midir, nedir? hastalıktan da bir türlü kurtulamıyorum.

— Senin hastalıktan kurtulamaman soğuktan değil...

— Ya neden?

— Neden olacak? Kafanda koskoca yün başlık.. ayaklarında zibidi çizmeler.. ayakların donuyor.. tepen ateş gibi... Kan beynine çıkıyor, ondan. Halbuki sıhhatin ilk şartı ayakları sıcak, başı serin tutmak. Bilmez misin? «Sıhhatin istersen düşünme derin.. ayağını sıcak tut, başını serin.. hekime, hocaya muhtaç olmazsın.» derler.

Bu sırada bir avukat, kutup seyyahı kıyafetli adamın yanına sokuldu..

— Reşit bey, dedi. Haydi bakalım.. giriyoruz. Vekâletnameyi getirdin mi?

— Maşallah efendim.. dedi. Getirmez olur muyum? İşte burada...

Elini koynuna sokup cebini araştırarak avukatla beraber mahkemeye girdi.

Süt toplama YERLERİ

Buralarda çalışan tekmil müstahdemler, beyaz, yeknasak elbise, lâstik veyahut da tahta pabuç giyecekler!

Belediye Reisliği kaymakamlıklara gönderdiği bir emirle «süt toplama ve taksim yerleri» için yeni kullanılan hükümleri tebliğ etmiştir.

Buna göre bu kabil yerleri açmak için Belediyeden izin alınması mecburidir ve bu mahallerin evlerle veyahut da diğer iş yerlerile doğrudan doğruya hiç bir alâkası olmıyan müstakil ve kâgir binalarda olacaktır.

Zeminleri ve tavana kadar duvarları mermer veyahut da fayans, mozaik döşeli olacaktır. Pencerelerde delikleri 2 milimetreyi tecavüz etmiyen teller bulunacaktır.

Kapları ve tenekeleri yıkayacak lâvabolardan maada bir de el ve yüz yıkamağa mahsus lâvabonun olması da mecburî tutulmuştur.

MUAYYEN SAATLERDE SÜT BULUNDURULACAK

Bu yerlerde çalışanlar iş esnasında beyaz veya açık bir renkte yeknasak elbise giyeceklerdir.

Ayrıca her biri lâstik ve yahut da tahta pabuç giymeğe ve su çekmez önlük takmağa mecbur bulunmaktadırlar.

Sabah ve akşam süt toplanacak ve taksim olunacak saatler haricinde buralarda süt bulundurulması kat'iyetle memnudur.

Çinko, pirinç ve tahta, sırsız ve kalaysız kap kullanmak, paslı, kirli vasıtalar bulundurmak da yasaktır.

DIŞ POLİTİKA

Amerika'lıların İrlandaya çıkışları

Yazan: Ahmet Şükrü ESMER

Amerika askerlerinin Avrupa'ya gelişleri, bu devlet Almanya ile harbe tutuştuktan sonra, en tabiî bir hâdise olmak gerekti. Fakat bu meselenin şaşılacak olan tarafı, Amerikalıların, bugünkü şartlar altında çıkış noktası olarak, şimali İrlandayı seçmeleridir. Amerika her üç Mihver devletile de harp halinde bulunduğuna göre, mücadelenin bugünkü gelişmesi karşısında başka bir alandaki İngiliz kıt'alarını kuvvetlendirmeler akla daha yakın gelirdi. Meselâ Avustralya, yardım diye haykırmaktadır. Filipin adalarındaki Amerika kıt'aları kuvvetleşmek gerekliği karşısındadır.

Singapur sarılıyor. Hattâ şimalî Afrikadaki İngiliz kıt'aları bile yardıma muhtaçdırlar. Amerikalıların, durumları nazik olan bu bölgeleri bırakıp da şimalî İrlandaya çıkmaları, yalnız askerî sebeplere dayanmayıp, biraz da siyasî düşüncelere de dayandığı tahmin edilebilir. Bu sebep, İngiltere Başvekili Mister Çörçil tarafından evvelki gün Avam kamarasında söylenen nutukta izah edilmiştir: Amerikalılar hemen Almanya ile harbe tutuşmak istiyorlar. Başvekil demiştir ki:

«Bu kuvvetler Birleşik Amerika ordusunda mevcut talim görmüş ve techiz edilmiş büyük kıt'aların düşmanla mümkün olduğu kadar çabuk bir surette temasa girmesi hakkında Amerikan milleti ve Amerikan şefleri tarafından gösterilen arzu üzerine gelmişlerdir.»

Bir sebep bu olabilir. Fakat başka ve belki de daha önemli sebep, bu fiilî Amerikan karışmasının, düşman halkı üzerinde hasıl edeceği tesirdir. Amerikanın Alman ve İtalyan halkı için ne mâna ifade ettiği unutulmamalıdır. Bir asırdanberi Almanlar ve yarım asırdanberi de İtalyanlar, Amerika topraklarını parlak ümit ve istikbal vadeden bir cennet sayarak bu memlekete yığın halinde göç etmişlerdir. Gerçekten Amerikaya geldikten sonra da aldanmamış olduklarını görmüşlerdir, çalışmışlar, yaşama seviyeleri yükselmiş, refaha kavuşmuşlar ve Amerikanın siyasî ve içtimaî hayatına uymuşlardır. Bununla beraber, anavatanda kalan akraba ve dostları ile göçmenler arasındaki karşılıklı münasebet de büsbütün kesilmemiştir. Ve bu, daha çok İtalyanlar hakkında doğrudur. Amerikaya gidenler, arkada kalanlara bol kazançlarının bir parparçasını yollamış ve bazan böyle maddî yardım, bazan da başka suretlerle eski münasebetler devam etmiştir. Arada sırada zengin akraba veya dost, vatanını ziyaret ederek «fırsatlar memleketi» hakkında malûmat vermiştir. Amerikanın yaşama şartlarını anlatmış, hürriyetinden ve çalışma ve kazanma fırsatlarından bahsetmiştir. Amerika, Alman ve İtalyan halkı için demokrasi ve buna benzer sözlerden başka mâna ifade eden başlı başına bir mefhum halindedir. Mihver propagandası, ustaca faaliyeti neticesinde demokrasiyi, hürriyeti, sosyalistliği, şu ve bu mefhumu itibardan düşürebilir. Fakat Amerikayı itibardan düşürmek daha zordur. Sonra Almanlar ve İtalyanlar, Amerikanın geçen harbe iştirakinden doğan neticeyi çok iyi hatırlarlar. İşte Amerikalıların Avrupa cephesinde fiilî olarak harbe girmek noktasında acele etmelerindeki bir sebep de bu olmak gerektir.

Amerikalıların şimalî İrlandaya çıkışları, beklenmedik bir taraftan protestoya uğramıştır. Cenubî İrlanda Başvekili de Valera, İngiltere ve Amerika hükûmetlerine verdiği notalarla bu hareketi protesto etmiştir. Fakat İrlanda Başvekilinin protestosu, şimali İrlandaya asker çıkarılmasından ziyade, İrlandanın taksime uğramış olmasından doğan eski bir davaya aittir.

HADİSELER KARŞISINDA SON TELGRAF

HAZİN

BİR YASAK

Ajanslar şunu haber verdiler: Romanyada, haftada iki gün yemek yemek yasak.

Şu hazin yasağın mahiyetini düşünüyor musunuz?. Allaha bin şükür.. bir yeyin, bin hamdedin.. bu yasak, Belediyenin sokağa çöp atmak yasağına benzemez. Hergün yediğimiz ekmeği öpüp başımıza koyalım.

MUHTAÇLARA

YARDIM

Berberler Cemiyeti, muavenete muhtaç esnafa yardım etmek kararını vermiş. Berberler arasında yardıma muhtaç kimseler bulunduğunu düşünmemiştik. Neden derseniz, sakal bırakarak söz dinletmenin bir fayda vermediğini anlıyan herkes, hergün traş olmak lüzumunu hissetmiştir.

Berberlerin işi olmaz olur mu?.

TASHİH

HATASI

Arkadaşımız Reşat Feyzi tashih hatalarından çok sinirlenir. Geçen gün romanında «bir kuvvet ilâhı heykeli» ibaresi, gazetede «bir kuvveti ilâhî heykeli» şeklinde çıkmıştı. Kendisi şöyle dedi:

«— Halbuki İslâmiyette resim ve heykel günahtır. Nerede kaldı ki Tanrı kuvvetinin heykeli tasavvur edilebilsin!..»

EHEMMİYETLİ

SENE HANGİSİ?.

Bir başmuharrir, makalesinde şöyle diyordu: «1942 yılı dünya harbi ve politikası için çok ehemmiyetli olacaktır.»

Dikkat ediyor musunuz?. Harbin başından yâni, 1939 Eylülündenberi hemen bütün siyasî muharrirler, her giren yeni yıl için bu hükmü veriyorlar.

AHMET RAUF

Millî Çocuk ŞARKISI

Çocuk Esirgeme kurumu şair ve bestekârlarımız arasında bir mükâfatlı müsabaka açılıyor

Beyazıt kazası Çocuk Esirgeme Kurumunun geçen hafta akdolunan yıllık kongresinde, tekmil Türkiyedeki çocuklar için bir «millî çocuk şarkısı» bestelenmesi temenni olunmuştu. Bu temenni merkeze bildirilmiştir.

Filhakika çocuklarımız için münasip, güzel bir şarkının mevcut olmadığını gören Kurum şair ve bestekârlarımız arasında bu maksatla mükâfatlı bir müsabaka açmak içni hazırlıklara geçmiştir.

En güzel bir «çocuk şarkısı» nı yazacak ve besteleyecek olan şairlerimizle bestekârlarımıza münasip miktarda bir para mükâfatı verilecektir. Bilâhare bu şarkının güfte ve bestesi mekteplere, Halkevlerine, Çocuk Esirgeme şubelerine gönderilerek çocuklarımıza belletilecektir.

Bizbize

Pahalılık sebepleri

Şöyle bir vak'a anlattılar: «Evvelce bir dükkânda tezgâhtarlık ediyormuş. Oradan ayrılmış. İki bin lira sermaye ile Bayazıt civarında bir kunduracı dükkânı açmış. Bilhassa, kadın ayakkabıları yapıp satıyormuş. Altı ay sonra, şuradan buradan borçla bulduğu iki bin liralık ilk sermayeyi ödedikten başka, zengin bir adam olmuş..»

Bu, müsbet bir hâdisedir. Demek ki, ayakkabı, hele şu zamanda çok kazandırıyor. Fiyatların yüksek oluşunun birçok sebepleri arasında çabuk zengin olmak istiyenlerin arzularını da hesaba katalım.

Her pahalılık bir zaruret neticesi değildir.

BURHAN CEVAT

Bahçesiz evlerde kümes hayvanları beslemek yasak!

Belediye Reisliğinin kaymakamlıklara tebliğ ettiği bir kararla şehir dahilinde kümes hayvanları yalnız bahçeli yerlerde beslenebileceklerdir. Kümeslerin binalara bitişik olarak yapılması memnudur.

Kümes hayvanları sokağa çıkarsa, başkalarının yerlerine gider veyahut da hayvanlarile temas ederlerse sahipleri tecziye olunacaklardır.

Ekalliyet mekteplerindeki haritalar

Şehrimiz ekalliyet ilk mekteplerindeki yapılan teftişler neticesinde bazı okullarda tarih, coğrafya derslerinin malzemelerinden olan haritaların ele alınamıyacak kadar eski ve bazılarının da eksik olduğu görülmüş olduğundan Maarif Müdürlüğü bu mektepler idarelerine gönderdiği bir tamimle haritaların temizlenmesini ve eksik olanların da tamamlanmasını tebliğ etmiştir.

Alınan ve bozuk çıkan numuneler

Son bir ay zarfında Eyüp kazası dahilinde alınan 29 ekmek nümunesinden 6 sı tahlil neticesinde fena çıkmıştır. Yine Eyüp kazası dahilindeki muhtelif suculardan alınan Keçe suyundan iki nümune de hileli bulunmuştur.

Kaldırılacak Nalbant dükkânları

Şehrimizde nalbant dükkânı açmak istiyenlerin Belediyeden ruhsatname almaları mecburi tutulmuştur. Ana caddelerde ve şehrimizin mutena yerlerile mekteplerin ittisalindeki mıntakalarda nalbant dükkânı açılması yasaktır. Bu kabil mahallerde nalbant dükkânları varsa kaldırılarak başka yerlere nakledilecektir.

İlk mektep muallimleri için kurs açıldı

İlk mektep muallimlerinin meslekî bilgilerini arttırmak maksadile Maarif Müdürlüğü tarafından geçen yıllarda olduğu gibi bu yıl da bazı dersler için muhtelif semtlerde kurslar açılmıştır. Bunlar; basit vasıtalarla deneme, jimnastik, müzik ve resim, elişi, yazı kurslarıdır.

HALK SÜTUNU

İhtiyaç dolayısile iş arıyorum

Güzel San'atler Akademisi talebelerindenim. Mektep masraflarımı koruyabilecek az bir ücretle herhangi bir müessese veya ticarethanelerde, matbaa ve otellerde yazıcılık, haritacılık, tasnif vesaire işleri yapabilirim. İcabında muteber kefil de gösterebilirim. Son Telgraf Halk Sütunu Mehmet Kemale müracaatleri.

Beykoz Halkodası bir avcılık şubesi açtı

Beykoz Halkodası tarafından teşkil olunan «Avcılık şubesi» evvelki gün saat 15 de merasimle açılmıştır.

Halkodası idare heyetinin bu husustaki faaliyetini takdir ederiz.

Hukukcular gecesi

Üniversite Hukuk Fakültesi «Talebe Cemiyeti»; bu ayın 10 uncu gecesi için Taksimdeki Belediye gazinosunda bir «Hukukcular gecesi» tertip etmiştir. Talebe cemiyetlerinin bu ilk balosuna Maarif Vekili B. Hasan Âli Yücel de davet olunmuştur.

Sanayicilerin toplantısı

Millî sanayi birliğinin yıllık kongresi 10 şubat salı günü saat 15 de akdolunacaktır.

Nizamnamenin birinci maddesinin tadil olunması ve yeni yıl mesaisinin tanzimile «Yerli mallar sergisi» nin bu yıl açılıp açılmaması da kongrede görüşülecektir.

Leylî köy mekteplerinde okuyan talebelere ayakkabı dağıtıldı

Vilâyetimiz hesabına köy yatı okullarında okuyan kız ve erkek yüz on beş talebeye ölçüleri alınmak suretile ayakkabı yaptırılmıştır. Bunlar evvelki gün talebelere tevzi olunmak üzere mekteplere gönderilmiştir.

KÜÇÜK HABERLER

TİCARET ve SANAYİ:

★ Yağ fiatleri sür'atle yükselmektedir. Toptan Urfa 220, Trabzon 180 ve zeytinyağlar da 120 kuruşa kadar çıkmıştır.

★ Son günlerde piyasadan çekilen beyaz peynirler hakkında Ticaret Vekâleti İaşe Müdürlüğüne bazı emirler vermiştir. Buzhanelerdeki malların mevcudü tesbit edilecektir.

★ Belediyece ana caddelerdeki karların temizlenmesine dün de devam edilmiştir. Yarın sabaha kadar bütün karların temizleneceği ümit olunmaktadır.

MÜTEFERRİK:

★ Aksarayda Kemalpaşa caddesinde tütüncü Tahsin Kurtoğlu müşterilerine sigarasız kibrit satmadığından Asliye 2 inci Ceza Mahkemesince dükkânının 1 hafta müddetle kapatılmasına ve 25 lira para cezasına mahkûm olunmuştur.

★ Manisada Karaağaçlı muallimlerinden Süleyman tren altında kalmış parçalanarak ölmüştür.

Edebî Roman: 21

Seni Unutmadım

REŞAT FEYZİ

İclâl oturduğu iskemleyi bir adım öteye doğru yaklaştırarak!

— Tabiî hanımefendiciğim.. Allah şerrinden korusun..

— Şimdi dinle beni.. Süavi işini Şaban asla duymamalıdır. Dün öğleye doğru eve gelir gelmez, onu ben Pendiğe yolladım.. Çünkü, Süavi gelecekti. Fakat, bir daha bu tehlikeli hareketi tekrarlamıyacağım. Çünkü, şüphe edebilir, bir yerde gözetler, bekler, duyulur... Geçen yazki hâdiseyi biliyorsun?.

— Doktor Ümid Bey meselesi değil mi hanımefendiciğim?.

— Tabii.. Bu Şaban denen herif, doktor Ümid yüzünden bana yapmadığı kalmadı.. Ceremesini hâlâ çekiyoruz. Başbayağı şantajcı.. Ahlâksız adam.. Ne yapayım, Nuri duymasın, diye, razı oluyorum.. Hâlâ, her ay 20 lira da ben veriyorum.

İclâl gülümsiyerek:

— Hanımefendi, kibar çocuktu, Ümid Bey de.. dedi..

— Nevin kızdı:

— Bırak onu şimdi, canım.. Münasibetsizliğin lüzumu var mı?.

— Affedersiniz, hanımefendiciğim?.

— Halbuki, aramızda birşey yoktu. Şaban, bir gece, bizi bahçede kucak kucağa gördü...

İclâl başını salladı:

— Amma, gördüğü bu kadar değil mi, hanımefendiciğim..

Nevin başını çevirdi, denize bakmağa başladı.

Sonra İclâle dönerek:

— Canım beni dinlesene..

— Affedersiniz, hanımefendiciğim.. Dinliyorum, efendim...

— Ha.. Ne diyordum.. İşte bu herif, doktor Ümid meselesini büyüttü.. Biliyorsun, yok komşular duymuşlar, yok Nuriye haber vereceklermiş, yok Şaban mâni olmağa çalışıyor, benim hakkımda herkese iyi şeyler söylüyormuş.. Falan filân.. Fakat, sonunda yine tehdit ve şantaj.. Bana, ne dedi, biliyor musun?..

— Ne dedi, Hanımefendi?..

— Nuri Bey duyarsa, hayatınız tehlikededir, sizi vurur, dedi..

— Bakın şu işe!. Müthiş?.

— Sözde, Nuri, benden evvelki karısını öldürmiye teşebbüs etmiş, Şaban önüne geçmiş...

— Yok canım?..

— Ne bileyim, öyle anlatıyor.

— Hanımefendiciğim, siz, Beyefendinin iki senedir böyle bir halini gördünüz mü?.. Asabiyet filân gösterir, kızar, bağırır, çağırır mı?..

— Yok.. ne münasebet?. Hayatımızı görüyorsun?. Bana karşı gayet mültefit.. bir dediğimi, iki yapmaz..

— Tabancası var mı beyefendinin?.

— Neye sordun... Var...

— Fena...

Nevin bir an düşündü; sonra gülmiye çalışarak:

— Kız beni de korkuttun...

İclâl, iskemlesini bir adım daha ileriye sürdü:

— Üzülmeyin benim güzel Hanımefendiciğim.. üzülmeyin.. bir şey yok ki ortada... Amma, aklıma bir şey geldi, Beyefendi, eski karısından nasıl ayrılmış, bunu biliyor musunuz?..

Nevin, sağ elini alnında gezdirdi:

— Vallâhi bilmiyorum.. sormak, öğrenmek istemedim, değil... Bu işi yakından bilmesi lâzım gelenler, bana izahat vermek istemediler, sonra, ben de üstüne düşmedim..

Biraz düşündükten sonra:

— Bu işi bilse bilse Şaban bilir.. onun dilinin altında birçok şeyler var. Fakat, hiçbir şey söylemiyor.

Nevin bir sigara yaktı; sonra devam etti:

— Şaban, çok kâfir herif... Nuri de, o patal da, bu Şaban kendisine sadık bir şey zannediyor. Halbuki, Şabanın sadakat gösterdiği tek şey para.. doktor Emin meselesi, bunu isbat etmez mi?..

Nevin, biraz düşünür gibi yaptıktan sonra, ilâve etti:

— İclâl, sana bir şey sorayım.. Süavinin, bize yemeğe ilk geldiği akşam, Şaban nerede idi?..

— Evde...

— Anladık... Nerede evde?..

İclâl başını salladı:

— Ha... Hani siz Süavi Beyle bahçeye çıkıp benim sizi merdivenin yanında gördüğüm zamanlar mı?.

Nevin tutuk bir lisanla:

— Evet.. dedi.

(Devamı Var)

EDEBÎ ROMAN No. 61

Çıldıran Kadın

Yazan: ETEM İZZET BENİCE

de insan oğlu en umulmaz, en ehemmiyetsiz bir hâdisenin zebunu oluyor, ömrünün bütün devri değişiyor. Muallâda da, hayatında geçen nice facialar hiçbir tesir bırakmadı da Neclâ ile Necdetin birleşmesi kapanmaz bir yara, tedavisiz bir dert, müzmin ve ufunet dolu çıban oldu. Derdi her gün tazeleniyor, yarası her gün büyüyor, çıbanı her gün deşiliyor, damarlarından kan değil, zehir akıyor. Hele bazı akşamlar, ikisini de Beyoğlunda, barlarda, dans salonlarında, gazinolarda içerlerken, dansederlerken, gülüşür oynaşırlarken görüyor, görmemek, görünmemek için uzaklara kaçıyor, başını alıp tenhalara, kimsesiz gözden uzak yerlere savuşuyor. Bilhassa hayatında, yaşayışında, düşünüşünde yeni bir tahavvül var. Siyasiyattaki irticam edebiyatta da yeri varsa Muallâ da şimdi:

— Bir mürteci...

Mürteci, çünkü, Neclânın yüzüne anahtarları fırlatıp odadan çıktığı dakikada göğsünde bütün hızile hangi his coştu ise bugün de aynî hissi belki bin defa fazlasile, bin defa daha şiddetle saklaması icap ederken büsbütün aksini taşıyor. O gün:

— Dünya dünya üstüne gelse Necdetin yüzünü görmek, sözünü işitmek istemem.

Der, Neclânın ve Necdetin hareketleri ihanet olsa da olmasa da bunu ihanetlerin ihaneti addeder ve bu ihaneti kat'iyyen af ve hazmetmezken şimdi kalbinin bütün heyecanile, mazinin bütün hatıralarile onu seviyor:

— Eğer, mutlaka bizi istiyorsa beni terch etmeliydi! diye tekrar ilâve ediyor:

— Madem ki, etmedi o halde intikam!

Bütün kin ve gayzi, işlediği fikir, yürüttüğü muhakeme hep bu yol üzerinde.

Bu bir tahavvül. İhtimal, bu tahavvül: İnsanların baş döndürücü bir sukuta koşup da kafalarını hakikat kayasına çarptıkları zaman duydukları bir nedamet!

Fikirlerinin, hislerinin kararsızlığında ve böyle çabuk çabuk değişişinde kokainin de tesiri var. Kokain ne (verem) e, ne (frengi) ye hiçbir âfete benzemiyor. Tiryakisi olanları yıldırım sür'atile felâkete götürüyor, beynini kurutuyor, âsabını kemiriyor, akılları durduruyor, sıhhati ateş olsa söndürüyor, en fazla mukavemeti olanları bir iki senede çökertiyor. İlk zamanlar verdiği zevk ile son andaki dehşeti arasında öyle bir uçurum var ki.. Hele Muallâ gibi dünyasını unutmak, kendini kaybetmek,

(Devamı var)

Son 24 Saat İçindeki Hadiseler

(Bu yazının metinleri Anadolu Ajansı bültenlerinden alınmıştır)

Telhis eden: A. ŞEKİB

Musolininin nutku — Amiral Horti hasta — Doğu cephesinde — Uzakdoğu harekâtı — Afrika harbi.

MUSSOLİNİNİN NUTKU

İtalyan Başvekili Mussolini söylediği bir nutukta demiştir ki:

«— Yunanistanda ve Rusyada zaferle biten nice meydan muharebelerinin ateşi içinde sertlşmiş legyonerler, size hitap ederken gurur duyuyorum. Bütün beşeriyeti iki ayrı sahada birbirile çarpıştıran bu muharebede, sizler, karşı durulmaz, eşi bulunmaz bir kuvvete, bir ideal kuvvetine, İtalyaya ve faşizme karşı beslediğiniz imana sahipsiniz. Siz asker adına lâyık olanların yaptıkları gibi bu imanı kanınızla isbat ettiniz.

AMİRAL HORTY HASTA

Alman kaynaklarından verilen malûmata göre Macar Naibi Amiral Horty'nin sıhhî vaziyeti etrafında büyük bir endişe duyulmaktadır. Naibin ailesi efradından birinin ve tercihan oğlunun veya Almanlara karşı sempatisi ile tanınmış olan Arşidük Albrecht'in Naip Horty'nin yerine getirilmesi düşünülmektedir.

DOĞU CEPHESİNDE

Şiddetli kar fırtınalarına rağmen muharebeler şiddetle devam etmektedir. Berlinden bildirildiğine göre son üç gün zarfında Harkof'un şark kesiminde Sovyet süvari teşekkülleri Alman mevzilerine durmadan hücum etmektedirler. Sovyetler bu kesimde fazla zayiat vermişlerdir. Yine Alman kaynaklarına göre Orel'in şimali şarkisinde Alman piyade birlikleri ile mühim Sovyet birlikleri arasında şiddetli çarpışmalar olmaktadır.

UZAK DOĞU HAREKÂTI

Malaka Yarımadasında Japonlar Johor-Bharü şehrine vardıklarını haber vermektedir. Bu şehir Singapurun karşısındadır. Singapur muharebesi başlamıştır.

Japon tayyareleri devamlı surette askerî hedefleri bombalamaktadır. İngilizler 7 hafta devamlı çalışmalardan sonra Singapuru karaya bağlıyan seti uçurmuşlardır. Johor boğazının sahillerinde de bütün toplar mevzilerine yerleştirilmiştir. Civar sulara mayn dökülmüştür. Takviye alan İngiliz hava kuvvetleri de müessir bir müdafaaya hazırlanmıştır. Japon İmparatorluk karargâhının bildirdiğine göre Japon kıt'aları Borneo'nun Holandaya ait kısmının merkezi olan Pontiyanak'ı işgal etmişlerdir.

AFRİKA HARBİ

İtalyan tebliğine göre, Mihver kuvvetleri Barce'ye varmışlar ve şimdi geçenlerde geri çekilmekte olan İngiliz kıt'aları takip edilmektedir. Londra bu İtalyan haberlerini tekzip etmektedir. Bingazinin doğusunda şiddetli çarpışmalar olmaktadır.

Son Telgraflar

Japonlar Singapur kalesini muhasara etti

Şehre taarruz için takviye kuvvetleri bekliyorlar

Saigon, 2 (A.A.) — Malaka Yarımadasında ileri hareketlerinin son merhalesini tamamlıyan Japon kuvvetleri Yarımadayı Singapur adasına bağlıyan şosenin ucunu teşkil eden Johor boğazında kâin 25 bin nüfuslu Johor-Bahru şehrini işgal etmişlerdir. Bu şoseyi İngilizler tahrip etmişler, daha doğrusu kara ile irtibatını kesmişlerdir. Çünkü kaya ve çimento üzerine inşa edilen bu şoseyi tamamile tahrip etmek imkânı yoktur. Japon kuvvetleri şimdi muhasara edecekleri kalenin önünde bulunmaktadırlar. Taarruza geçmeden birkaç gün daha bekliyecekleri tahmin edilmektedir. Çünkü kat'i bir taarruz teşebbüsünde bulunmadan evvel insan ve malzemece takviye edilmeleri lâzım gelmektedir.

İngiliz Kralının teşci mesajı

Londra 3 (A.A.) — Matbuat Singapur müdafilerine Kral tarafından gönderilen bir sempati ve teşci mesajı hakkında tefsirlerde bulunmaktadır.

Times gazetesi iyi bir yerde bulunan bir hava meydanından hareket edecek olan av tayyarelerinin Singapur'un müdafaasında mühim bir rol oynıyacağını kaydetmektedir.

Japon Hükûmetinin Bir Kararı

Bütün ecnebi memleketlere döviz tediyesi menedildi

Tokyo 2 (A.A.) — Maliye Nazırı M. Kaya Çungking'in idaresi altında bulunan memleketler de dahil olmak üzere bütün cenubî memleketlere yapılacak döviz tediyelerinin yasak edildiğini söylemiştir.

Kapatılacak bankalar

Tokyo, 2 (A.A.) — Maliye Nazırı Kaya hükûmetin düşman sermayesiyle işliyen bütün bankaların kapatılmasına karar vereceğini söylemiştir.

Esrarengiz bir radyo

Londra 2 (A.A.) — Esrarengiz, meçhul bir radyo merkezi Avrupada neşriyata başlamış, ezcümle Çekoslovakyada daimî sabotajda bulunulduğunu beyan etmiştir.

Alman'lar Amerikan demirini nerede tanımşlar?

Fladelfiya, 2 (A.A.) — Harp istihsalâtı meclisinin kısım şefi William Blatt, Nazilerin Amerikan demirini ilk defa Rusyada tanıdıklarını söylemiştir. Blatt, Birleşik Amerikanın Sovyetler Birliğine muazzam bir yardımda bulunduğunu ilâve etmiştir.

Filipinlerde

(1 inci Sahifeden Devam)

gidor sahilinde, yeni taarruzlarda bulunmak üzere sandallarla asker tahşit etmişlerdi. Amerikalılar bunların birçoğunu batırmışlar veya tahrip etmişler, ve şimalde diğer bir toplantıyı dağıtmışlardır.

Avustralyada mecburi hizmet usulu kondu

Şanghay, 2 (A.A.) — «D.N.B.» Melbourne'dan öğrenildiğine göre Avustralya, hayatî ehemmiyeti olan endüstrilerin kontrolü hakkındaki kanunla mecburî sivil hizmet usulünü kabul etmiş oluyor. Bu kanun mucibince kadın ve erkek bütün Avustralyalılar mühim sayılan işleri mecburî olarak üzerlerine alacaklardır.

Haber alındığına göre hazırlanan başka bir kanun mucibince her Avustralyalı servetini ve çalışmalarını hükûmetin emrine âmade bulunduracaktır.

HOLLANDA Hindistanında

Tokyo, 2 (A.A.) — Yomiuri gazetesinin Malezya muhabirinin bildirdiğine göre, Japon hava kuvvetleri Holanda Hindistanında hava hâkimiyetini temin etmişlerdir. Sumatra'da Medan hava meydanının tahliye edildiği ve kullanılmaması için meydana manialar koyulduğu yapılan hava keşifleri esnasında görülmüştür.

Birmanyada istikrar

Londra 2 (A.A.) — Birmanyada askerî vaziyette istikrar vardır. İngilizler, şiddetle mukavemet edilecek mühim hatları işgal etmektedirler. Japon tayyareleri dün müteaddit defalar Rangon'a taarruz etmişlerdir. Hasarat ehemmiyetli değildir.

1 Japon tayyare gemisi batırıldı

Londra, 2 (A.A.) — Amerika donanmasının son taarruzu esnasında, son dakikada bir Japon tayyare gemisinin keşfedildiği ve batırıldığı zannedilmektedir.

Refah hâdisesi

(1 inci Sahifeden Devam)

encümen mazbatasını hazırlıyarak Meclise vermiştir. Bugün saat 15 de Mecliste konuşulacaktır. Mazbataya göre encümen âzaları eski Millî Müdafaa ve Münakalât Vekilleri hakkında tahkikat açılmasını ekseriyetle istemişlerdir. Eksriyet; Refah hâdisesini izah ederek muvakkat encümenin aydınlatılacak noktalar hakkında bir kimseyi dinlemek, lehte veya aleyhte delâil toplamak salâhiyeti olmadığından tahkikat açılması lüzumunda ısrar etmişlerdir.

Encümen Reisi Recep Peker; sabık Vekiller hakkında tahkikata lüzum olmadığını beyan ederek ekseriyet kararına muhalif kalmıştır. Recep Peker itirazname-sinde:

«— Bütün dosyaların mütalaası, bu suçtan doğan mes'uliyetin Vekillere sirayeti kanaatini vermiyor. Vekiller esas emirlerini vermekle vazifelerini yapmışlardır. Bu emirler verildikten ve muamele müsteşarlıktan itibaren aşağı doğru Vekâlet dairelerine ve alâkalılara intikal ettikten sonra yola çıkacak vapurun kurtarma vasıtalarının ve emniyet tedbirlerinin tamamlanmasını bizzat emretmiş olmamak Vekili itham etmiş olmaz.

Binaenaleyh eski iki Vekil haklarında tahkikat açılmasına lüzum olmadığı kanaatindeyim» demişlir.

Beş âzası olan bu encümenden B. Fuat Sirmen esbabı mucibesnide yalnız eski Münakalât Vekili hakkında Meclis tahkikatı açılması lüzumunu izah etmiştir. Mazbata bugün müzakereyetle görüşülecek ve iki eski Vekil hakkında olup olmadığına Meclis bir karar verecektir.

60 Kuruşa Tabldot: 4 Kap Yemek ve Ekmek
18 Kuruşa BİRA büyük duble, bol meze ile
Bu ucuzluklar, Beyoğlu Asmalımescit Yeni Lebon karşısında sokak içinde
TUNA SALONUNDADIR BİR TECRÜBE EDİNİZ.

ÇİNGENE AŞKI

Taksilere verilen Benzin

Şoförler tevzi edilen miktarın arttırılmasını istediler

Şoförler taksiler için verilen benzin miktarının arttırılmasını alâkadar makamlardan istemişlerdir.

Taksiler için üç günde bir 21 litre benzin verilmektedir. Bu miktarı beher litrenin vasatî 100 kilometre yapması esası üzerine hasaplanmıştır. 8 silindirli arabalar bu benzin ile ancak 70 - 80 kilometre yapmakta fakat 4 silindirli küçük arabalar 140 kilometre yapabilmektedirler. Fakat son zamanlarda bilhassa kar yüzünden arabaların tekerlekleri bazan boşa döndüğünden katedilen mesafe düşmektedir. Şoförler bu vaziyetten mal sahipleri ile de mütemadî ihtilâf halinde bulunmaktadırlar. Şoförlerin teklifleri tedkik edilmektedir.

Galatada bir ceset bulundu

Galatada Necatibey caddesindeki bir sokakta dün bir ceset bulunmuştur. Yapılan tahkikatta bunun Bayraktar Ziya isminde bir akıl hastasına ait olduğu ecelile öldüğü anlaşılmıştır.

Millî korunma kanunu

(1 inci Sahifeden Devam)

cümleden olarak, muhik sebep olmaksızın bir malı fazla fiatla satmak veya satışa arzetmek, satmamak, kaçırmak veya saklamak, muvazaa yoluyla elden çıkarmak, zincirleme satış yapmak, fiatleri yükseltmek maksadiyle propaganda yapmak yasaktır.

Çalışma saat ve günlerine riayet etmiyenler, etiket ve fiyat listesi koymamak mecburiyetine uymıyanlar, 25 liradan 300 liraya kadar ağır para cezasına ve tekerrürü halinde 50 liradan 600 liraya kadar ağır para cezasile beraber bir haftadan üç aya kadar hapis cezasiyle tecziye olunacaklardır.

İhtikâr fiilinden herhangi birini işliyenlere ve hükûmetçe yapılan müracaatbeye mümanaat edenlere 1000 liradan on bin liraya kadar ağır para cezası ile birlikte üç yıldan on yıla kadar hapis cezası verilecektir.

Stok yapmak memnuiyetine riayet etmiyenler hakkında 500 liradan 2500 liraya kadar ağır para cezası verilecektir. Tekerrürü halinde bu ceza 3 yıla kadar hapse çevrilecektir.

Yeni kanunun 67 inci maddesine göre Adliye Vekâleti bu kanunun hükümlerine giren suçlara ait davaları görmek üzere toplu veya tek hâkimli mahkemeler kurabilecektir.

Harp vaziyeti

(1 inci Sahifeden Devam)

Bu suretle Almanlar büyük ihtiyat ve malzeme kuvvetlerini cepheye getirmiş oluyorlar ki bu hal Rusların harp sevk ve idaresinin hedeflerinden birini teşkil etmektedir.

Ruslar gerek şimalde bulunan İlmen gölünün cenubunda ve gerekse Harkof cenubundan taarruzlarına devam etmekte ve yavaş yavaş ilerlemektedirler. Almanların buralarda büyük mukabil taarruzlara geçmeleri Rusların Alman cephesine girdiklerini ifade eder.

Kışın çok şiddetli tesirinden ve Alman ordularının müdafaa harbi yapmalarından istifade ederek Alman cephesi üzerinde mühim neticeler alması Ruslar hesabına her zaman mümkündür. Bunda muvaffakiyet temini için Rus taarruzlarının daha üstün kuvvetlerle, daha esaslı hazırlık, teşkilât ve tertibata dayanarak yapılması ve iyi sevk ve idare edilmesi lâzımdır. Rusların bu karakışta temin edecekleri her muvaffakiyetin, ilkbahar harekâtı için büyük manası vardır.

Libya cephesi:

Burada geçici bir sükûnet vardır. Bu sükûnet yakında başlıyacak bir meydan muharebesinin delili olsa gerektir ve her iki tarafın da hazırlıklarına işarettir. Bingazinin Almanların eline geçmesi, Rommel'e daha müsait bir imkân yaratmıştır.

HARKOF'DA

(1 inci Sahifeden Devam)

ğe göre Sovyet çetecileri, Harkofta Alman karargâhının bitişiğindeki eve girmeğe muvaffak olmuşlar ve karargâhı dinamitle havaya uçurmuşlardır. Alman tümen kumandanı General Braun bu suikast neticesinde ölenler arasındadır.

Başvekilin millete mühim bir hitabesi

(1 inci Sahifeden Devam)

Aaziz yurttaşlarım:

Epeyce bir zamandanberi sizinle görüşmek fırsatını bulamamıştım. Bugün buna imkân elverdi. Pazar gününü seçmekten maksadım da uzunca ve rahatça konuşabilmek imkânının her iki taraf için mümkün olmasındadır. Bugün size Türkiyenin harici politikasından bahsetmiyeceğim. Dünya buhranının başladığı günde takarrür eden ve millî şuura dayanan harici siyasetimiz ilk günkü vasfından ne bir şey kaybetmiş ne de herhangi ufak bir tebeddül göstermiştir.

Ne dedikse ne karar verdikse yine oradayız. Değişmiş hiç bir şey yoktur.

Dünya buhranının zorlu şartları içinde yürüyen millî hayatın bugünkü ana davalarını ve bu davaların halli uğrunda hükûmetimizin aldığı başlıca tedbirleri ve yine bu uğurda sizlere düşen vazifeleri belirtmek istiyorum. 1939 Eylülünde Avrupada başlıyan harp gittikçe sirayet ve şumulünü genişleterek Afrikaya, Asyaya, Amerikaya geçmiş ve şimdi hakikî bir dünya yangını halini almıştır. Bu harp yalnız harbe girmiş olan memleketlerde tahribat yapmakla kalmıyor, ayni zamanda yer yer ve çeşit çeşit uztıraplar, yoksuzluklar yaratarak ve bunlar da dalga dalga memleketten memleketle geçerek bütün insanlığı sarsan muazzam bir buhran halini almış bulunuyor. Bu sebeple hüküm sürmekte olan buhranın sıkıntılarından yalnız harp içinde bulunan milletler değil derece derece bütün milletler müteessir oluyor. Zamanımızda harp dışında kalmak demek hiç bir suretle buhrandan ve onun sıkıntılarından uzak olmak demek değildir.

Demiş ve harbin sürüp gittikçe sirayet ve ihtilâtlarının artmakta olduğunu söyliyerek demiştir ki:

«— İki buçuk yıldanberi hudutlarımızın dışında sürüp gitmekte olan harbin yarattığı sıkıntıları biz de çekiyoruz. Ve gün geçtikçe memleketimizden bu sıkıntıların daha ziyade artacağını da biliyoruz. Bu vâkıa bütün vatandaşların yaşayış istekleri'nin yaşayış iddialarının hudutlarını açık olarak çizmeleri için birinci şarttır. Bu sebeple hudutlarımızda harp olmaması bizim normal yani 1939 senesindeki gibi yaşamamızı icap ettireceği hakkındaki düşüncenin yalnız hatalı değil belki çok fena ve zararlı olduğunu yurttaşlarıma hatırlatmak vazifemdir.

Sayın yurddaşlarım: Ne zaman, nerede ve nasıl biteceği belli olmıyan bu harp karşısında ve yarattığı buhran içinde bizim değişmez ana davamız millî korunmadır. Burada millî korunmayı en geniş mânasile alıyorum. Bizim millî korunma davamız bir yandan hudutlarımızın dışından gelecek her çeşit tehlikeye karşı aziz yurd ve istiklâlimizi korumak, öte yandan da buhranın doğurduğu sıkıntıları zamanında karşılamak, böylece millî varlığımızı yaşatmak ve yürütmektir. Ve Millî Korunma Kanunundaki tadilâtın gayelerinin istihsali arttırmak ve fırsattan istifade etmek istiyenlere hayat hakkı vermemek olduğunu söyledikten sonra:

«—Bugünkü mücadelede milletler ya bütün ferdlerile var olarak kalacak yahut ta hep beraber yok olacaklardır. Yurdun müdafaası yıkılır, milletin iktısadi durumu bozulursa ne biriktirilmiş servetlerin ne de idhar edilmiş eşyanın faidesi olmadığını ki senedir harbin dış memleketlerdeki tecrübeleri isbat etmiş oluyor.»

Demiş ve bilâhare şunları ilâve etmiştir:

«—Millî iktısadın yetemediği ihtiyaç maddelerinin hudutlarımızın dışından getirilebilmesi için hükûmetimizin bütün imkânlardan faydalanmağa başvurduğunu belirtmek isterim. Fakat evvelce de işaret ettiğim gibi, bugün milletler arası münakaleleri kesilmiş ve milletten millete mübadele tahminlerin fevkinde zorlaşmıştır. Bu sebeple dışarıdan gelebilecek maddelere pek o kadar bel bağlamamak ve bunların azlığına ve hattâ yokluğuna bilerek katlanmak mecburiyetindeyiz.»

Demiş ve millî iktısadın istihsal kaynakları arasında başta gelenin ziraat olduğunu, Türk devletinin Türk köylüsünü temel saydığını tebarüz ettirdikten sonra demiştir ki:

«Bu yılın kışlık ekimi, dar şartlara ve mahdut imkânara rağmen bizi sevindirecek mertebededir. Kışlık ekimin eksiklerini yazlık ekin gayretlerimizle kapayacağımızdan şüphe etmiyorum.

Yalnız zeriyat arasında birinci pâlnda mısır, darı ve patates ekimine, bunun yanında da fasulya, mercimek, nohut gibi yiyecek maddeleri zeriyatına ehemmiyet veriyoruz.

KÖYLÜYE PRİM VERİLECEK

Başvekilimiz bundan sonra köylülere hitap etmiş ve 1942 yılında Ofise mahsul getriecek köylülere aradaki fark için fiatın yüzde yirmisi nisbetinde bir prim verileceğini, bundan ayrı olarak da patates ekimi için her dönüm başına iki lira prim ödeneceğini, mısır, patates ziraati için fazla ekim yapacaklara Ziraat Bankasına olan borçlarına bakılmadan munzam istihsal kredisi verileceğini müjdelemiştir. Bilâhare de şunları ilâve etmiştir:

«Evvelâ şurasını kesin olarak söyleyeyim ki vatanımızda herkesin ihtiyaçlarını bugünkü dünya şartlarının verdiği imkânlar dairesinde ve muharip ve bitaraf bir çok memleketlerdeki nisbetlerden çok fazla olarak karşılayacak kadar yiyeceğimiz vardır ve ilerde de olacaktır.»

BU CİHAN YANGININDAN ŞEREFİMİZLE ÇIKACAĞIZ

Doktor Refik Saydam bundan sonra vatandaşlara istihsali arttırmak, ihtiyaçlarından fazla mal almamak gibi tavsiyelerde bulunmuş ve nutkunu şu cümlelerle bitirmiştir:

Sayın yurddaşlarım,

Milletimizin hükûmetle şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da işbirliği ve elbirliği sayesinde istihsalimizi arttıracağımıza, ihtiyaçlarımızı imkân derecesinde karşılıyabileceğimize ve her şeyden üstün olarak müdafaa kuvveti ve iktısadî kudreti yüksek bir memleket olarak kalacağımıza kani bulunuyoruz.

Sağlam yürekli, sağlam ahlâklı birbirine inanır, birbirine güvenir vasıflarımızı en üste çıkaralım. Memleketin içeri ve dışarı siyasetinde sizin bilmediğiniz hiçbir hareket yapılamaz. Hükûmetimiz tatlı, acı hiç bir hakikati sizden gizlemez. Siz, halk idareniz'in bu tabiatlarına inanırsanız, dışardan, içerden, açık veya sinsi sokulup yayılan zehirli fikirlere ve havadislere karşı kaya gibi dayanırsınız. Bütün kuvvetlerimizi, hele manevî ve ahlâkî kuvvetlerimizi birbirimize ekleyip arttıracak zamandayız. Bu cihan yangınından elbirliğile, şerefimizle ve kudretli olarak çıkacağımıza sağlam ve sarsılmaz imanımız vardır. Hepinizi sevgilerle selâmlarım.»

Amerikan harp gemileri

(1 inci Sahifeden Devam)

Jaluit ve Maloelap'da bulunan askerî tesisatlar bombardıman edilmiştir. Amiral Nimitz, Japon zırhlı ve kruvazörlerine tesadüf etmediğini, sadece tâli derecede ehemmiyeti haiz gemilerle yardımcı harp sefineleri gördüğünü söylemiştir. Bütün bu gruplar hasara uğratılmış ve kaçırılmıştır. Tayyare meydanları anudane bir surette taarruza uğramış, yerde ve hava muharebelerinde müteaddit tayyareler hasara uğratılmıştır. İki Amerikan harp gemisi ehemmiyetsiz surette hasara uğramıştır. 11 Amerikan tayyaresi üslerine dönmemiştir.

Norveçte

(1 inci Sahifeden Devam)

Gene bu gazetenin verdiği habere nazaran Norveçte yeni Başvekilin tayini ile şu esaslar kararlaştırılmıştır.

1 — Quisling hükûmeti Norveç devletinin en yüksek makamı olmuştur.

2 — Sivil Alman idaresi kaldırılmıştır. Yerine Norveç idaresi ikame edilmiştir.

3 — Terbovan hükûmet müşaviri olarak kalacaktır.

4 — Alman orduları Norveçte kalacaklardır.

5 — Yeni Norveç ordusu komünizme karşı mücadelede bulunmak üzere hızla teşkil edilecektir.

Başvekilin Nutkunu dinlerken..

(Başmakaleden devam)

2 — Her vatandaş geçim ve yaşayış şartını 1939 dan önceki duruma değil, bugünün zaruret ve mecburiyetlerine göre ayarlamasını bilmelidir.

3 — Her vatandaş Türkiyenin bu harp âfetini millî şuur, millî birlik, millî feragat ve fedakârlık sayesinde atlatabileceğini bilmeli ve ferdî rahatını mâşerî rahatına üstün tutmaktan sakınmalıdır.

4 — Her vatandaş harbin topyekûn milletler harbi olduğu hakikatini kavramalı, her ne şekilde olursa olsun cem'i ve mâşerî menfatleri her işte ve her durumda hâkim kılmayı birinci vatan vazifesi bilmelidir. Ve yine her vatandaş bilmelidir ki, yurdun müdafaası zayıflar, umumî iktısat faaliyeti bozulursa bundan vatan umumî hali ile mutazarrır olur ve bütün bu zayıflamalar, bozulmalar memleketin istiklâl ve hâkimiyetine kastedebilir. Türkün hayatı, Türkiyenin hayatı, emniyeti, selâmeti, istiklâli ile alâkalıdır. Bunlar olmayınca fert de, servet de, mal da, para da hiçbir şey olmaz ve hepsi bir anda mahvolur.

5 — Her Türk çocuğu kayıtsız ve şartsız kendi itimat, emniyet ve selâmetini Şefin, Meclisin ve Hükûmetin ikaz, tedbir ve tavsiyesinde, adalet ve kanunlarında aramalı ve memleketin siyasî, iktısadî, malî, içtimaî nizamına en halis, en hakiki sevgi ve saygı duygusu ile bağlı olmalıdır. Türk halkı için en emin güven şartı ve şartları bu sevgi ve saygıdadır.

Tedbirler silsilesine gelince, sayın Hükûmet Reisimizin izah ettiği tavsiye ve tedbirleri de burada şu şekilde kısaltıp derliyebiliriz:

a — Halk zararına her ne şekilde ve kimden gelirse gelsin menfaat temin ettirmemek ve bu gibilere hayat hakkı vermemek birinci gayedir.

b — Millî korunmayı adaletle temin etmek ve bütün millî istihsal kaynaklarını seferber etmek birinci gayret mevzuudur.

c — Halkın yiyeceğine, giyeceğine, umumî ihtiyacına karşılık her türlü tedbir alınmıştır ve alınmakta devam edilecektir.

d — Şahsî menfaatleri yolunda memleketin menfaatlerini ve manevî kuvvetlerini tahrip edenlere karşı maddî olduğu kadar manevî en ağır darbelerin vurulması için de hükûmet fevkalâde salâhiyetlerle teçhiz edilmiştir.

e — Ziraatte ve sanayide diğer millî istihsal kaynaklarında olduğu gibi en iyi verim getirecek tedbirlere başlanmıştır. Kışlık ekim memnun edici haldedir. İlkbahar ekimi için de hükûmet tedbirlerini almıştır. Mısır - darı - patates ekimi, fasulya, mercimek, nohut gibi yiyecek maddelerinin arttırılmış olarak zer'i hususunda köylüye ve müstahsile yeni maddî faydalar temin edilmiş olduğu gibi hükûmetin bu hususta elindeki her türlü vasıtayı tahsis eylemesi de kararlaştırılmış, tohum avansı, munzam prim vesaire gibi haklar ihdas edilmiştir. Ayrıca 1941 mahsulünü eski ve ilk fiatı ile devlete vermiş olan müstahsil ve köylüye kilo başına 2 kuruş verilmesi de karar altına alınmıştır.

Hükûmet Reisimiz, hasbihalinde bilhassa bir nokta üzerinde de durmuştur. Bu nokta üzerindeki duruşunda biraz hayret ifadesi duyduğu da sesinden ve sözlerinin akışından anlaşılıyordu. Bu nokta, spekülâtörlerin ve bozguncuların ve bilmiyerek bunlara âlet olanların, istenilen manevî kuvvet ve maddî idraki göstermekte zayıf kalanların ekmek, şeker, kibrit, inhisar maddeleri, altın mevzuu gibi mevzular üzerinde ihdas ettikleri vaziyetlerdir. Memleketin umumî durumu üzerinde bir iki şehirde cereyan eden bu nevi gelip geçici hâdiseler hakikatte hiçbir tesir icra etmemiş bulunmakla beraber Başvekilin bu gibi hareketler üzerindeki ikazı millî tesanüd ve millî müdafaa vazifelerimizi fert fert hepimiz üzerinde bir kere daha canlandırmak bakımından şüphe yok ki çok yerinde ve faydalı olmuştur. Bu nevi hareketler karşısında her Türk çocuğuna düşen vazife en iyi anlayışla bu yola sapanların mahiyet ve vatansızlıklarını kavramak ve onları alınlarındaki kara ile damgalamaktır.

Başvekilimizin de işaret ettiği gibi bu memleketin, bu vatanın, bu rejimin ve hepimizin selâmet, emniyet, istiklâl ve hâkimiyeti, sevinç ve saadeti ancak ve ancak Türk vatanının kayıtsız ve şartsız istiklâline, millî kudretinin yenilmez varlığına bağlıdır. Bunun için de her Türkün iş, el ve inan birliği en başta hedef ve en ileride gelen esastır.

Kuvvetlerimizi, güvenlerimizi, millî şuur ve idrakimizi «Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için» prensipine sadık kalarak biribirine eklemekte ve granit gibi sağlam kalmakta devam ettiğimiz müddetçe hakikaten hiçbir kuvvet bizi yenemez, hiçbir kuvvet karşımıza çıkamaz ve hiçbir zor bizimle savaşamaz.

ETEM İZZET BENİCE

İngilizlere parmak ısırtan Japon casusu

YOKOHAMA

No. 94

Türkçeye çeviren: İSKENDER F. SERTELLİ

Birdenbire Tomsonun ensesinde bir tokat şakladı ve hemen elektrikler söndü!

— Evet. Çok ihtiyatlı bir hükümet reisi. Kendisile bu millet pek haklı olarak öğünebilir.

— Adam sen de. Bundan sonra dünya yerinden uzun zaman kımıldayamaz. Harpten herkes bitkin bir halde çıktı.

— Peki amma, dünya yalnız Avrupa ve Amerikadan ibaret midir?

— Bu harpten sarsılmadan çıkan başka bir devlet var mı?

Bu toy ve tecrübesiz adama:

— İşte japonya!

Diye bağırmak ve dimdik ayakta duran memleketimi göstermek istedim.

Kendimi güç tutabildim.

Topçular geçtikten sonra, o gün öğle yemeğini Tomsonla odamızda yiyorduk.

★

BEYAZ SARAYI CİNLER Mİ BASTI?

Yemekte karşılıklı oturmuştuk.

Tomson gençlik hatıralarını anlatıyordu:

— Bir gün, henüz on dokuz yaşlarında idim. parkta dolaşırken karşıma kırk yaşlarında fakat güzel bir kadın çıktı ve bana gülmiye başladı. Bu kocası harpte ölmüş bir askerin dul kalmış karısıydı.. o kadar güzeldi ki.. işte, ilk aşkım bu oldu.

— Onu çok mu sevmiştiniz?

— Çok kelimesi de lâf mı, Yokohama? Onu delice sevmiştim.. çünkü, o sene kolleji yeni bitirmiştim ve dünyaya karşı gözlerimi yeni açmıştım. Yeryüzünde ondan daha güzel bir kadın göremiyordum.

Fazla konuşamadık.. birdenbire tavanda sallanan büyük avizeli ve otuz altımumlu (yâni mum şeklinde ayrı ayrı ampuller)in hepsi birden müthiş bir tarraka ile patlamıştı.

Tomson:

— Eyvah! Sigorta yandı.. müthiş bir kontak var.

Diyerek yemek masasından fırlada, kapıyı açtı ve hademeleri çağırmıya başladı:

— Koşunuz.. yetişiniz.. tehlike var.. elektrik kontak oldu.

Evet. Bu, cidden büyük bir tehlike idi; bir yangın doğurabilir.. hepimiz ateşler içinde kalırdık.

Hademeler, memurlar koşuştular..

Lâmbaları muayene ettiler.

O ne?

Bir ampul müstesna olmak üzere hepsi yanıyor.. daire müdürü kapının arkasındaki sigortayı muayene etti:

— Sigortada bir şey yok..

— O halde bu müthiş çatırdılar nereden çıktı? Burada olsaydınız, aklınızı kaybederdiniz! Öyle müthiş bir elektrik şeraresi çıktı ki.. yanıyoruz sandım.

— Olabilir, Mister Tomson! Herhalde kontak olmuştur. Müsterih olunuz.. şimdi saray elektrikçisine haber gönderdik.. neredeyse gelir, ve kanalları muayene eder.

Tomson her iki odanın da elektriklerini açtı, kapadı..

— Evet.. bir şey yok. Hepsi yanıyor.

Tehlike var diye bütün hademeler ve memurlar salona dolmuştu. Çıkarken, bu kalabalık arasında şüpheli adamlar da varmış gibi, içimi garip ve mânasız birtakım hisler ve şüpheler sarmıştı.

Bu sırada birdenbire odamda duran Tomsonun ensesinde bir tokat şakladı.. ve hemen elektrikler tekrar söndü.

Tomson bu şakayı benim yaptığıma zâhip oldu:

— Şimdi şakanın sırası değil, Yokohama! Hem bu enseme tokat vurmanın mânası var mı? Vallâhi beynim zonkladı..

Elektrikler açılıp kapanıyordu. Tomson, bunları da ben yapıyorum sandı:

(Devamı var)

DOĞAN

SİGORTA ANONİM ŞİRKETİ

Çalışmalarına başladı.

Sermayesi: 500.000 Lira

İstanbul - Bahçekapı Taşhan Üçüncü Kat.

Kısa Telgraf adresi: DOĞANTAŞ - İSTANBUL

Tarihî Tefrika: 12

Ehlisalibe Karşı Kılıç Arslan

Yazan: M. Sami Karayel

Genç yürük kızı da, Tokayın ağabeysi de bu beyaz gecede büyük bir heyecan içinde idiler!..

Kız tehalükle atıldı, buyur etti. Evlerine bir parça uzak olan korunuk bir yerde bir fıstık ağacının altına kadar misafirini götürdü ve misafirine soğuk bir su getirmek için müsaadesini alarak çeşmeye gitti. Testisini doldurup geldi.

Beyaz bir gece... Her taraf gündüz gibi idi. Tokayın ağabeyisi bu kızın esrarını deşmek için fırsat arıyordu. Lâkin, Yörük âdetince kadına sual tevcih edilemezdi. Kız çeşmeden getirdiği testiyi yere koyduktan sonra biraz ayakta durdu. Sonra Tokayın ağabeyisinin yanına yakın bir yere diz çökerek oturdu...

İki taraf içindekilerini ve heyecanlarını gizlemiye çalışıyor, ne söyliyeceklerini ve nereden söze başlıyacaklarını düşünüyorlardı. Kız; mahcup bir vaziyette önüne bakarak muhatabına şunları söyliyebildi:

— İsminiz ne?

Tokayın ağabeyisi şaşırmıştı... Hakiki ismini söylemekte felâket olurdu. Biraz durakladıktan sonra babasının ismini söyledi:

— Süleyman.

Kızın mukabelesine meydan vermeden Tokayın ağabeyisi söze atılarak sordu:

— Sizin isminiz?

Kız tehalükle cevap verdi:

— Sümbül.

Kız durmadan ve karşısındaki misafire meydan vermeden şunları ilâve etti:

— Size ne kadar benzetmiştim.

— Kime?

— Geçmiş gün... Ben on altı, on yedi yaşında idim... Antalya büyük Selçuk muharebelerine iştirak etmiştik... Biz taşe kolunda idik.. Babam ve kardeşim süvari idi.. Süleyman Şah şehit düştükten sonra onun iki oğlunu esir etmişlerdi.. bu Şahın büyük ve genç bir oğlu vardı... Amma, ne kadar dilâver ve cesur delikanlı idi, hem de yakışıklı...

— Evet...

— .....

— Siz bu muharebede hangi tarafta bulunuyordunuz? Yâni Anadolu Selçukilerinin Şahı olan Süleyman Şahın maiyetinde mi?

— Yooo...

— Demek İran Selçukilerinin yâni büyük Selçuk İmparatorluğunun maiyetinde, öyle mi?.

— Evet...

— Acaba o esirler ne oldu dersiniz?. Muhakkak idam edilmişlerdir..

— Hayır, onlar Tebriz kalesinde esir bulunuyorlarmış.

— Vah, vah! Ne ise İmparatora ihanet ettiklerinden dolayı cezalarını görmüşler demek.

— Yoo... Böyle söylemeyiniz! O çok yakışıklı, çok cesur ve babayiğit bir cengâverdi...

— .....

— Siz ne kadar ona benziyorsunuz!.. Hem pek çok... Köye girdiğiniz zaman çeşme başında sizi görmüştüm... Gözlerinize dikkatlice baktım; siz o idiniz... Babam da onu tanırdı... Koşup babama haber verdim; babam sizi karşılamıya çıktığı zaman, sizi köyümüzde kalmayıp gitmiye hazırlanmış bulunca, ısrar ederek alıkoymuş... Babam size açmadı... Bana tenbih etti. İşte, ben de soruyorum... Ah! O çok büyük bir

(Devamı Var)

MÜHİM İLÂN

İstanbul'da Havagazi ve Elektrik ve Teşebbüsatı Sınaiye Türk Anonim Şirketi "Satgazel„ (İstanbul ve Anadolu ciheti)

Levazım müşkülâtından dolayı kömür tasarruf etmek maksadile İstanbul Belediyesi riyaset makamının tensibile 1 şubat 1942 pazar gününden itibaren yeni bir iş'ara kadar Havagazinin normal bir surette sabah saat 7 den 13 e ve akşam 19 dan 22 ye kadar verileceğini sayın müşterilerine bildirir.

Başka saatlerde gaz tazyiki azaltılacağından bir kazaya mahal vermemek üzere bu gazi kullanmamalarını sayın müşterilerinden rica eder. Aksi takdirde vukua gelecek kazadan şirketimizin hiçbir mes'uliyet kabul etmiyeceğini beyan eyleriz.

MÜDÜRİYET

Nafia Vekâletinden:

1 — Eksiltmeye konulan iş: Ankara Gençlik Parkı için alınacak «15325» adet muhtelif cins fidandır.

Keşif bedeli «9800.00» liradır.

2 — Eksiltme 18.2.942 Çarşamba günü saat 11 de Nafia Vekâleti Malzeme Müdürlüğündeki Malzeme Eksiltme Komisyonu odasında açık eksiltme usulü ile yapılacaktır.

3 — Eksiltme şartnamesi ve buna müteferri evrak Malzeme Müdürlüğünde ve İstanbul Nafia Müdürlüğünde görülebilir.

4 — Eksiltmeye girebilmek için İsteklilerin usulü dairesinde «735» liralık muvakkat teminat vermeleri lâzımdır. «729» «975»

RADYO

2 Şubat 1942

18.00 Program ve Memleket Saat
18.03 Müzik: Radyo Dans Orkestrası.
18.50 Müzik: Fasıl Hey'eti.
19.30 Memleket saat ayarı ve ajans haberleri.
19.45 Konuşma
19.55 Müzik: Şevkefza Makamından Şarkılar.
20.15 Radyo Gazetesi.
20.45 Müzik: Bir Marş Öğreniyoruz —
21.00 Konuşma (Ziraat saati).
21.10 Mahur ve Rast Makamından Şarkılar.
21.30 Konuşma (Öğretmen Saati).
21.45 Müzik: Radyo Senfoni Orkestrası.
22.30 Memleket saat ayarı, ve ajans
22.45 Müzik: Dans Müziği (Pl.)
22.55/23.00 Yarınki Program ve Kapanış.

Nafia Vekâletinden:

Eksiltmeye konulan iş:

1 — Eskişehirde Sakarya nehrinin menbaları mıntakasında yer altı sularının araştırılması maksadiyle yapılacak artezlyen sondajları ve Adala — Gediz, Niğde — Melendiz, Tokat — Almus baraj mevkileriyle Aydın havalisinde Atca ve Tatarlar ve Eskişehir Sakarya havzasındaki Regülâtör mevkilerinde ve bunların civarlariyle idarece lüzum görülecek diğer mahallerde yapılacak jeolojik sondajların icrası muhammen keşif bedeli vahidi fiyat esası üzerinden 133,520 liradır.

2 — Eksiltme 16.2.942 tarihine rastlıyan Pazartesi günü saat 15 de Ankarada Su İşleri Reisliği binası içinde toplanan su eksiltme komisyonu odasında kapalı zarf usuliyle yapılacaktır.

3 — İstekliler, eksiltme şartnamesi, mukavele projesi, Baymdırlık İşleri genel şartnamesi, umumi su işleri fenni şartnamesiyle hususi ve fenni şartnameleri ve projeleri 6 lira 68 kuruş mukabilinde Su İşleri Reisliğinden alabilirler.

4 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin 7926 liralık muvakkat teminat vermesi ve eksiltmenin yapılacağı günden en az üç gün evvel ellerinde bulunan vesikalarla birlikte bir dilekçe ile Nafia Vekâletine müracaat ederek bu işe mahsus olmak üzere vesika almaları ve bu vesikayı ibraz etmeleri şarttır.

Bu müddet içinde vesika talebinde bulunmıyanlar eksiltmeye iştirak edemezler.

5 — İsteklilerin teklif mektuplarını ikinci maddede yazılı saatten bir saat evveline kadar Su İşleri Reisliğine makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır. Postada olan gecikmeler kabul edilmez. «420 — 567»

Beklenmekte olan

POKER

Traş Bıçakları Gelmiştir

DİKKAT: POKER TRAŞ BIÇAKLARI

Perakende olarak bütün Türkiyede

5 KURUŞTAN Fazla satılmıyacaktır.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme U. İdaresi İlânları

Erzurumda yaptırılacak mağaza ve 6 lojman binası inşaatı kapalı zarf usuliyle ve vahidi fiyat üzerinden eksiltmeye konmuştur. Bu inşaatta döşeme ve lentolar için muktezi demirler idarece verilecektir.

1 — Bu işin muhammen bedeli 165.000 liradır.

2 — İstekliler bu işe ait şartname ve sair evrakı D. D. Yolları Ankara veznesinden ve Sirkecide 9. İşletme, Erzurumda 10. işletme veznelerinden 825 kuruş mukabilinde alabilirler.

3 — Eksiltme 16.2.942 tarihinde Pazartesi günü saat 16 da Ankarada D. D. Yolları yol dairesinde toplanacak merkez birinci komisyonunca yapılacaktır.

4 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin teklif mektupları ile birlikte aşağıda yazılı teminat ve vesaiki ayni gün saat 15 e kadar komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır.

A — 9500 liralık muvakkat teminat,

B — 2490 sayılı kanunun tayin ettiği vesikalar ile bu işe mahsus olmak üzere Münakalât Vekâletinden alınmış ehliyet vesikası, ehliyet vesikası için ihale tarihinden en az sekiz gün evvel bir istida ile Münakalât Vekâletine müracaat olunması. «601 — 774»

DEVA

KAŞELERİ

BAŞ, DİŞ, NEZLE, GRİP, ROMATİZMA

Ve bütün ağrıları derhal keser

Sıhhiye Vekâletinin ruhsatı haizdir. İcabında günde 3 kaşe alınabilir.

RADYOLİN

İLE SABAH, ÖĞLE ve AKŞAM

Her yemekten sonra günde 3 defa muntazaman dişlerinizi fırçalayınız.

KUŞ TÜYÜNDEN

YASTIK, YORGAN, YATAK kullanmak hem kesenize ve hem de sıhhatinize faydalıdır. **Bir KUŞTÜYÜ Yastık 2 Liradır**

Yastık, yorganları da pek ucuzdur. Adres: İstanbul Çakmakçılar, Sandalyacılar sokak Ömer Balioğlu Kuş Tüyü fabrikası. Telefon: 23027

TÜRK ANALARINDAN RİCAM:

Yavrularınız için sütünüzden sonra en mühim muayin gıdayı teşkil eden ve 1915 senesindenberi her şeye rağmen tevakkufsuz mesaisile size lere hizmeti bir vatan borcu sayan ÇAPAMARKA her zaman olduğu gibi bugünde vazifelerinizde yardımcı hizmetten asla geri durmayacaktır.

Binaenaleyh sizlerden hassaten ricam:

Fazla ihtiyatı tedbirden doğacak hareketinizle kendiniz gibi hakiki vazifedar anaları da müşkül vaziyete sokmaktan tevakki etmenizdir.

ÇAPAMARKA müstahzaratını lütfen ihtiyacınız kadar alınız. Bu münasebetle memleketin her tarafına şamil satış fiatlarımız aşağıda gösterilmiştir.

		Müessese Toptan Satış Fiatı	İstanbul'da Perakende Satış Fiatı	Taşrada Perakende Satış Fiatı
PİRİNÇ UNU	250 Gramlık kutularda	19	22.5	25
MERCİMEK «	« « «	19	22.5	25
BEZELYE «	« « «	19	22.5	25
İRMİK «	« « «	19	22.5	25
PATATES «	« « «	26	30	32.5
KORNFLOR	« « « (Mısır Nişastası)	26	30	32.5
PİRİNÇ Nişastası	« « «	26	30	32.5
YULAF UNU	« « «	30	32.5	35
BUGDAY Nişastası	500 gramlık torbalarda	45	50	55
PİRİNÇ UNU	500 « «	35	40	45
TANE YULAF EZMESİ	500 «Teneke kutularda	85	100	110

Taşra için İstanbul'daki anbarlara, İstanbul için Piyasadaki mağazalara Nakil, Sandık ve Çember masrafları müessesenin yukarıdaki satış fiatına dahildir.

Beşiktaş Çapamarka M. Nuri Çapa

SAHİP VE BAŞMUHARRİRİ ETEM İZZET BENİCE
NEŞRİYAT DİREKTÖRÜ: CEVDET KARABİLGİN
SON TELGRAF MATBAASI